

23. A frontális munkában használatos hagyományos és elektronikus prezentálás

27. A hagyományos és elektronikus prezentációk felhasználása az oktató munkában

Comenius: a szemléletesség az oktatás legfőbb alapelve. A taneszközöket tervszerűen kell használni. A pedagógiai cél elérését szolgáló hatásrendszer elemei a taneszközök. Ennek a célnak a hatékony elérésében alkalmazott tárgyi – technikai eszközök. Információk rögzítése és tárolása, közvetítése révén megkönnyítik a tanulást. Dokumentumszerű, többször felhasználható és manipulálható.

Hagyományos prezentációk eszközei:

1) Táblai vázlat, táblai rajz

- Célja: a megértés segítése, lényegkiemelés
- otthoni tanulás segítése (tanulási algoritmusként szolgál)
- Követelmények:
 - könnyen áttekinthető
 - rövid, tömör szövegezés
 - jelrendszere és nyelvezete kapcsolódjon a tanítási folyamathoz
- Legtöbbször a tanítás folyamatában készül.

ELŐNYÖK és HÁTRÁNYOK

- együttes munka
- mintaként szolgál
- időigényes
- esztétikai problémák

2) Falikepek, térképek

- Elterjedt, házilag is elkészíthető; szöveges és rajzolt elemek; konvencionális jelhasználat; dekorációs cél Frontális és csoportos munka segítése.
- Fajtái:
 - egyszerű, szemléltető – egy-egy tanítási témához kapcsoltak, cserélése célszerű
 - összefoglaló, összehasonlító – pl. nyelvtani táblázat
 - dekorációs célú – hangulatteremtés
 - poszterek – egy jól körülhatárolt téma teljes körű tematikus feldolgozása
 - térképek – nemzetközi jelrendszer, mérethűség
- Mérete: A/0 vagy A/1;

3) Tábla és falikeptartó

4) Nyomatott anyagok

- Az egyik legrégebbi taneszköz-nemzedék. Még ma is az egyéni tanulás legfontosabb eszközeinek tekinthetők pl. a tankönyvek.
- Fajtái:
 - tankönyvek
 - munkafüzetek
 - lexikonok, kézikönyvek, szótárak
 - feladatlapok, tesztek
 - tanári segédkönyvek...

5) Nyomatott ábrák, fényképek, rajzok, albumok

- Elsősorban a kiscsoportos és az egyéni ismeretszerzést szolgálják.
- Frontális foglalkozáson csak szükségmegoldás. mert episzköppal lehet kivetíteni
 - a vetített kép fényszegény
 - felmutatva csak kis távolságból látható
 - kézbe adva nehéz a figyelemirányítás
 - nagyon gyors az elhasználódás

Episzkóp: nyomtatott anyagok közvetlen kivetítésére szolgáló állóképvetítő.

6) Applikációs ábrák

- Papírból, fából, fémből, textiltől stb... készített különböző alakzatok, melyeket az anyaguknak megfelelő táblára lehet felhelyezni vagy írásvetítővel kivetíteni.
- Alsó fokú oktatásban nagy a jelentőségük.
- Előnye: alakzatok síkbeli vagy térbeli elhelyezésének rugalmas változtatása (halmazképzés, idegennyelvi szituációk kialakítása, manipulációs készség fejlesztése)

7) Makett, modell, metszet

- Makett
Építményeket, szerkezeteket, azok alaki tulajdonságait mutatja be, kicsinyített vagy nagyított formában. Csak a legfontosabb jellemzőket emeli ki, nem mutat meg minden részletet. A legtöbbszor statikus (pl. egy város makettje).
- Modell
A valóságos tárgy méretarányosan kicsinyített vagy nagyított, rendszerint működő mása.

23. A frontális munkában használatos hagyományos és elektronikus prezentálás
 27. A hagyományos és elektronikus prezentációk felhasználása az oktató munkában

A logikai modellek a természeti, társadalmi jelenségek folyamatok bemutatását, megértését segíthetik.

- Metszet
Valóságos tárgyak, alakzatok egy síkkal történő elmetszése a belső struktúra bemutatása céljából.

8) Írásvetítő transzparenszek

- Alapvetően az értelmi nevelést szolgálják. Átlátszó fóliára készített rajzos, szöveges anyagok. Tanári magyarázat kíséri. Csoportosításuk többféle szempontú
- Szín- és tónusvisszaadás
monokróm-színes; tónusos-vonalas
- Lapok száma
 - egylapos (önálló, kiegészítéses, takarásos, *segéd*)
 - többlapos (felépülés vagy lebontás;
sorrendiség: kötetlen, kötött)
- Transzparens-sorozatok: egy téma v. témakör feldolgozását segítő, egymással szoros logikai kapcsolatban lévő, egységes ábrázolásmóddal rendelkező képsorozat. Elemei: önállóak v. egymásra épülők
- Kézi rajz, ragasztás
 - Az 1:1 méretarányú, A/4 méretű rajz fóliára történi ábrázolásával, készül.
- Számítógépes tervezés – célszoftverek, grafikus programok segítségével - pl.:
 PowerPoint
- Sokszorosítási technológiák:
 - xerox
 - számítógép-vezérelt printerek
 - nyomdatechnikai eljárások: ofszet-és szitanyomás

9) Diaképek, diasorozatok

- Fotóeljárással és/vagy számítógépes tervezéssel (slide show) készülnek.
- Diaképek fajtái (fotóeljárással készíttetek)
 - méret szerint
 - felvételtechnikai szempont
élőfelvétel, reprodukció
 - szerkesztésmetodikai szempont
tárgydia, realiztikus dia, sematikus diakép
- Diasorozat/számítógépes bemutató
Tartalmilag összetartozó, egymással szoros logikai kapcsolatban lévő képek alkotják. Egységes ábrázolásmód, egységes színhasználat jellemzi.

Elektronikus prezentációk:

1) Auditív információhordozók

- Meghatározó szerepet töltenek be az információszerzésben. Hogyan hallgathatunk pl. rádióműsort vagy egy idegennyelvi anyagot?
- A hanginformációk feldolgozása eltér a képekétől:
 - megjelenésében domináns az időtényező
 - megjelenési formájától függően a II. jelzőrendszerre, az érzelmekre és a tudatalattira is hatással van.
- Különbség van az élő hang és a „konzerv” műsorok között.
 - Az élő hangot metakommunikációs elemek is kísérik, így nagyobb hatású lehet.
- Fő fajtái:
 - Beszéd: élő vagy rögzített
 - Zene: aláfestő jellegű – hangulatteremtés, domináns elem – zeneművek, irodalmi alkotások bemutatása
 - Zaj: atmoszféra vagy tanítandó, megfigyelendő domináns elem pl. gépek zaja

Megjegyzés: a tanári (élő) beszéd a leggyakrabban használt médium, így fontos tisztázni a vele szemben támasztott követelményeket is, mind tartalmi, mind formai szempontból

- Információhordozók fajtái és alkalmazási lehetőségeik:
 - hanglemez, CD-lemez (zenei felvételek, szépirodalmi alkotások, nyelvi anyagok, zenei aláfestés...
 - rádióműsorok (rögzítés szükséges)
 - magnófelvételek (más auditív információk helyettesítése; központi anyagok adaptálása;

23. A frontális munkában használatos hagyományos és elektronikus prezentálás
 27. A hagyományos és elektronikus prezentációk felhasználása az oktató munkában

képanyag hangosítása;
nyelvoktató anyagok: szövegfelvételek, dialógusok,
gyakorlatok – fonetikai, hallás utáni megértést és beszédkésztséget
fejlesztő, nyelvtani ...).

2) Audiovizuális információhordozók

- Szoros tartalmi kapcsolatban lévő kép- és hanganyag; szinkronizáció a két csatorna között
- A két érzékelési csatornára hatás egyidejűsége: ha egymást megerősítik, hatékonyabbá válik a tanulás.
- Fajtái:
 - hangosított diasorozatok
 - diaporáma műsorok
 - filmek, videofelvételek,
 - televízióműsorok

3) Hangosított diasorozatok, diaporáma anyagok

- Hangosított diasorozat fajtái
 - oktatási célú, egyrészes: egy-egy rövidebb téma kifejtése
 - többrészes, többfunkciós: egy témakör több témáját magába foglaló;
 - ismeretterjesztő;
 - tanulásirányító: programozott anyag
- Diaporáma
 Átmenet az álló- és mozgóképi megjelenítés között; inkább művészi céllal készül.

4) Filmek, videofelvételek

Valóságghú bemutatás; sokoldalú szemléltetés - mozgás, animáció, hang; technikai trükkök lehetőségei.

- Oktatófilmek és fajtáik: többféle csoportosítás
 - jelenségfeltáró
- komplex
- ismeretterjesztő
- tv-műsorokból, videofelvételekből szerkesztett egyedi anyagok

Módszertani ajánlás

- A tanulókat mindig fel kell készíteni a film befogadására.
- Szükséges előismeretek, megfigyelési szempontok
- A film/video megtekintése után a szempontok alapján mindig meg kell beszélni a látottakat.
- Nem szabad elmulasztani a legfontosabb információk vázlatba rögzítését.
- Ha hosszabb a film, megfontolandó a legfontosabb részletek kiemelése.

5) Számítógéppel segített oktatás információhordozói

- Számítógépes oktatási anyagok fajtái:
 - oktatóprogramok
 - vizsgáztató- és tesztprogramok
 - készségfejlesztő programok(drill and practice)
 - szimulációs programok
 - hangos, képes lexikonok, enciklopédiák
 - tematikus játékok
 - egyéb anyagok (elektronikus tankönyvek)
- Tárolás és kapcsolattartás szerinti csoportosítás:
 - CD-ROM alapú (off-line – nyitottá tehető)
 - hálózati kommunikáción alapuló (online: e-learning)
- A számítógépes oktatóprogramok sajátosságai:
 - pontosan megfogalmazott cél- és feladatrendszer
 - precíz tartalmi-logikai strukturáltság
 - jól áttekinthető navigáció
 - szervesen beépülő formatív értékelés az azonnali (szinkron) megerősítés érdekében
 - interaktivitás
 - többcsatornás információközlés, hipermediális szerkezetű megjelenítéssel
 - segítségnyújtás (help funkció)
 - egyéni ütemű, önálló tanulás segítése - domináns

23. A frontális munkában használatos hagyományos és elektronikus prezentálás
 27. A hagyományos és elektronikus prezentációk felhasználása az oktató munkában

A logikai modellek a természeti, társadalmi jelenségek folyamatok bemutatását, megértését segíthetik.

- Metszet
 Valóságos tárgyak, alakzatok egy síkkal történő elmetszése a belső struktúra bemutatása céljából.

8) Írásvetítő transzparenszek

- Alapvetően az értelmi nevelést szolgálják. Átlátszó fóliára készített rajzos, szöveges anyagok.
Tanári magyarázat kíséri. Csoportosításuk többféle szempontú
- Szín- és tónusvisszaadás
monokróm-színes; tónusos-vonalas
- Lapok száma
 - egylapos (*önálló, kiegészítéses, takarásos, segéd*)
 - többlapos (*felépülés vagy lebontás; sorrendiség: kötetlen, kötött*)
- Transzparens-sorozatok: egy téma v. témakör feldolgozását segítő, egymással szoros logikai kapcsolatban lévő, egységes ábrázolásmóddal rendelkező képsorozat. Elemei: önállóak v. egymásra épülők
- Kézi rajz, ragasztás
 - Az 1:1 méretarányú, A/4 méretű rajz fóliára történő ábrázolásával, készül.
- Számítógépes tervezés – célszoftverek, grafikus programok segítségével - pl.:
 PowerPoint
- Sokszorosítási technológiák:
 - xerox
 - számítógép-vezérelt printerek
 - nyomdatechnikai eljárások: ofset-és szitanyomás

9) Diaképek, diasorozatok

- Fotóeljárással és/vagy számítógépes tervezéssel (slide show) készülnek.
- Diaképek fajtái (fotóeljárással készítették)
 - méret szerint
 - felvételtechnikai szempont
élőfelvétel, reprodukció
 - szerkesztésmethodikai szempont
tárgydia, realiztikus dia, sematikus diakép
- Diasorozat/számítógépes bemutató
 Tartalmilag összetartozó, egymással szoros logikai kapcsolatban lévő képek alkotják.
 Egységes ábrázolásmód, egységes színhasználat jellemzi.

Elektronikus prezentációk:

1) Auditív információhordozók

- Meghatározó szerepet töltenek be az információszerzésben.
 Hogyan hallgathatunk pl. rádióműsört vagy egy idegennyelvi anyagot?
 - A hanginformációk feldolgozása eltér a képekétől:
 - megjelenésében domináns az időtényező
 - megjelenési formájától függően a II. jelzőrendszerre, az érzelmekekre és a tudatalattira is hatással van.
 - Különbség van az élő hang és a „konzerv” műsorok között.
 - Az élő hangot metakommunikációs elemek is kísérhetik, így nagyobb hatású lehet.
 - Fő fajtái:
 - Beszéd: élő vagy rögzített
 - Zene: aláfestő jellegű – *hangulatteremtés*, domináns elem – *zeneművek, irodalmi alkotások bemutatása*
 - Zaj: atmoszféra vagy tanítandó, megfigyelendő domináns elem *pl. gépek zaja*
- Megjegyzés: a tanári (élő) beszéd a leggyakrabban használt médium, így fontos tisztázni a vele szemben támasztott követelményeket is, mind tartalmi, mind formai szempontból
- Információhordozók fajtái és alkalmazási lehetőségeik:
 - hanglemez, CD-lemez (zenei felvételek, szépirodalmi alkotások, nyelvi anyagok, zenei aláfestés...
 - rádióműsorok (rögzítés szükséges)
 - magnófelvételek (más auditív információk helyettesítése; központi anyagok adaptálása;